

Η Πράσινη Ανάπτυξη μέσα από τα μάτια των μελισσοκόμων της Νότιας Καρυστίας - Μέτρα προστασίας της μελισσοκομίας από την ανεξέλεγκτη εγκατάσταση ΑΠΕ στην περιοχή και αποζημιώσεις των μελισσοκόμων από τις βλάβες που τους προκαλούν

Εισηγήτρια: Αθανασίου Ευαγγελία, πρόεδρος ΔΣ Μελισσοκομικού Συλλόγου Καρύστου «Δημήτρης Ρήγας»

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Με χαρά λάβαμε την πρόσκλησή σας για το Μελισσοκομικό Συνέδριο που διοργανώνετε στις 3 Μαρτίου 2024 στη Λάρισα. Θεωρούμε ότι οι βασικοί άξονες της θεματολογίας του, ελληνοποιήσεις και κλιματική αλλαγή, αγγίζουν σημαντικά προβλήματα που άπτονται του μέλλοντος μας ως μελισσοκόμοι.

Η Κάρυστος είναι μια από τις περιοχές που βάλλεται από πυρκαγιές σε ετήσια βάση. Ας ληφθεί υπόψιν ότι μόνο κατά το έτος 2023 χάθηκαν σχεδόν 200.000 στρέμματα δασικής και καλλιεργήσιμης γης από τις καταστροφικές πυρκαγιές στις περιοχές «Πλατανιστός» και «Αμυγδαλιά», σημαντικούς μελισσότοπους της περιφέρειας του Δήμου Καρύστου, ενώ θρηνήσαμε και την απώλεια τριών ανθρώπων.

Παράλληλα η μελισσοκομία στον τόπο μας βιώνει τις επιπτώσεις της ανεξέλεγκτης εγκατάστασης Αιολικών Σταθμών και πλείστων άλλων έργων ΑΠΕ, με σημαντικές για τους μελισσοκόμους απώλειες σε ζωικό κεφάλαιο, εγκαταστάσεις και παραγωγή. Κοινός παρονομαστής και των δύο αυτών προβλημάτων είναι η παντελής έλλειψη κρατικής μέριμνας για την προστασία του πρωτογενούς τομέα παραγωγής.

Με αφορμή το από 3/3/2024 Μελισσοκομικό Συνέδριο, ο σύλλογός μας επιθυμεί να καταθέσει την εμπειρία του για τις επιπτώσεις που αντιμετωπίζουν οι μελισσοκόμοι της Νότιας Καρυστίας από τις εργασίες εγκατάστασης και λειτουργίας αιολικών σταθμών και λοιπών έργων ΑΠΕ. Σκοπός μας είναι η ευρύτερη ενημέρωση των συναδέλφων για τα ζητήματα αυτά, που δυστυχώς δεν έχουν γνωστοποιηθεί όσο θα έπρεπε ώστε να υπάρξει ανάλογη προετοιμασία για το μέλλον. Συγχρόνως σκοπεύουμε στην έμπρακτη συμπαράσταση όλων στην κατεύθυνση της λήψης μέτρων προστασίας κατά της ζοφερής πραγματικότητας που αντιμετωπίζουν οι μελισσοκόμοι, και όχι μόνο, της Νότιας Καρυστίας.

Οι μελισσοκόμοι της περιοχής μας, έχουν υποστεί σταδιακά, κατά τα τελευταία χρόνια, σημαντική απώλεια στην παραγωγή μελιού και στο εισόδημά τους. Η κατάσταση που συνεχώς χειροτερεύει από την αδειοδότηση και εγκατάσταση όλο και περισσότερων αιολικών σταθμών, θέτει την επιβίωση των μελισσιών μας σε άμεσο κίνδυνο.

Ειδικότερα ο κίνδυνος αυτός εντοπίζεται στα εξής:

- Η ανεξέλεγκτη και συστηματική εκσκαφική δραστηριότητα για την εγκατάσταση αιολικών σταθμών, υποσταθμών ενέργειας, μπαταριών και λοιπών συνοδών έργων επιφέρει την εκρίζωση χιλιάδων στρεμμάτων μελισσοκομικών φυτών, που όχι μόνο αλλοιώνει το φυσικό περιβάλλον στην περιοχή της επαγγελματικής δραστηριότητας των μελισσοκόμων, αλλά συγχρόνως μειώνει τη μελισσοχωρητικότητα του τόπου, με αποτέλεσμα να καταδικάζονται οι μέλισσες σε λιμοκτονία και τελικά εξόντωση. Παράλληλα, τα σύννεφα σκόνης που δημιουργούνται τόσο κατά τη διάρκεια των εκσκαφών καθώς και από τις αναρίθμητες ημερησίως διελεύσεις βαρέων και άλλων τύπων οχημάτων, από τις οδούς προσβάσεις προς τους αιολικούς σταθμούς και τα εργοτάξια, συνεισφέρουν στην καταστροφή της ανθοφορίας της μελισσοκομικής χλωρίδας, όπου αυτή σώζεται, και καθιστούν

αδύνατη τη συλλογή νέκταρος ενώ προκαλούν συνθήκες ασφυξίας και αποπροσανατολισμού στα μελίσσια. Είναι αυτονόητο ότι οι προαναφερόμενες συνθήκες εμποδίζουν παράλληλα την ανάπτυξη των νέων μελισσίων (παραφυάδες), που αποτελούν το παραγωγικό κεφάλαιο των μελισσοκόμων για τα επόμενα μελισσοκομικά έτη.

Το γεγονός διαπιστώνεται και από το 30-08/2022 Πρακτικό - Έκθεση, κατόπιν αυτοψίας, της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, της Περιφερειακής Ενότητας Ευβοίας, της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Επίσης είναι αξιοσημείωτο το φαινόμενο ότι ικανός αριθμός μελισσοκομείων έχουν υποστεί καταστροφές από εκσκαφές, διανοίξεις δρόμων, μπαζώματα κλπ. και μάλιστα, τις περισσότερες φορές, χωρίς προηγούμενη ειδοποίηση των παραγωγών ώστε να λάβουν κάποια μέτρα προστασίας, με αποτέλεσμα είτε να αντιμετωπίζουν την πλήρη απώλεια των μελισσοκομείων τους, είτε να επιβαρύνονται το εξαιρετικά δυσβάσταχτο κόστος αποκατάστασης των ζημιών, όπου αυτό είναι δυνατόν.

- Συχνά, οι μελισσοκόμοι έρχονται αντιμέτωποι με τον κίνδυνο της πυρκαγιάς, που προκαλείται από τις εναέριες γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος, από τους αιολικούς σταθμούς προς τους υποσταθμούς ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς οι σφοδροί άνεμοι που επικρατούν στην περιοχή, ειδικά κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, σε συνδυασμό με τη χαμηλή θαμνώδη βλάστηση, δημιουργούν ένα κατεξοχήν πυριγενές και εύφλεκτο περιβάλλον.

-Συγχρόνως η λύση της μετακίνησης σε άλλους νομούς, εκτός της Νότιας Εύβοιας, είναι αδύνατη λόγω της μεγάλης απόστασης και του υψηλού κόστους που απαιτείται αλλά και γιατί το μέλι του τόπου μας είναι ένα αξιόλογο και μοναδικό προϊόν.

Αυτά τα αρνητικά αποτελέσματα σε βάρος των μελισσοκόμων δεν οφείλονται σε κάποιο κακό σχεδιασμό ή σε αδυναμία ορθής εκπόνησης των έργων από τους ομίλους που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της ενέργειας. Οφείλονται στο κυνήγι της κερδοφορίας των ενεργειακών ομίλων, με την καθολική υποστήριξη του κράτους, καθώς από τις ανεμογεννήτριες παράγουν δωρεάν ρεύμα το οποίο στη συνέχεια πωλούν πανάκριβα στον λαό. Είναι χαρακτηριστικό ότι από 7 λεπτά/κιλοβατώρα που πληρώναμε το ρεύμα το 2020 πέρυσι φτάσαμε να το πληρώνουμε ακόμα και 20 λεπτά/ κιλοβατώρα.

Το ΣτΕ απέρριψε την αίτηση προσφυγής φορέων και πολιτών ενάντια στην επικείμενη καταστροφή, από την εταιρία ΕΛΛΑΚΤΩΡ, του υπό αρχαιολογική κήρυξη χώρου του «Νιμποριού» στα Στύρα του Δήμου Καρύστου, αλλά και αντίστοιχες αιτήσεις για ακόμα τέσσερα αιολικά πάρκα της ίδιας εταιρίας στους Δήμους Κύμης - Αλιβερίου, Ερέτριας, Διρφύων - Μεσσαπίων. Δίπλα στην πόλη της Καρύστου εγκρίθηκε από το ΥΠΕΝ η ΜΠΕ για την εταιρία «Αίολος Ενεργειακή», παρά τις εμπειριστατωμένες αρνητικές παρεμβάσεις στη σχετική Δημόσια Διαβούλευση από το Δήμο Καρύστου, συλλόγους, αλλά και εκατοντάδες πολίτες. Στην περιοχή του Δήμου Καρύστου εκδίδονται παράλληλα πλείστες ΑΕΠΟ για την κατασκευή συσσωρευτών ενέργειας (μπαταρίες) με τον κίνδυνο πυρκαγιών, μόλυνσης του περιβάλλοντος και του υδροφόρου ορίζοντα.

Δεν είναι υπερβολή να υποστηρίξουμε αδιαπραγμάτευτα ότι η Νότια Καρυστία κατέχει σήμερα τον τίτλο της μεγαλύτερης μπαταρίας της Ελλάδας χωρίς το δικαίωμα να καθορίσουν οι κάτοικοί της το μέλλον και την προοπτική του τόπου τους.

Κάτω από αυτές τις αντίξοες συνθήκες, μέσα σε ένα δάσος ανεμογεννητριών και έχοντας να λύσουν τα ζητήματα βιοπορισμού που ταλανίζουν όλο τον πρωτογενή τομέα παραγωγής, οι μελισσοκόμοι της Νότιας Ευβοίας, αγωνίζονται να καταφέρουν να συνεχίσουν να υπάρχουν στον τόπο τους. Αποτελούν ένα μεγάλο αριθμό παραγωγών που είτε βιοπορίζονται αποκλειστικά από τη μελισσοκομία είτε απασχολούνται σε αυτή, συμπληρώνοντας σημαντικά το ετήσιο εισόδημά τους, καθώς η περιοχή μας, με την πλούσια βιοποικιλότητα και το ιδιαίτερο μικροκλίμα, προσφέρει ιδανικές συνθήκες για την άσκηση της μελισσοκομίας. Άλλωστε,

εγκρίθηκε η καταχώρηση στο Μητρώο ΠΟΠ-ΠΓΕ-ΕΠΙΠ για το «Μέλι Κισσούρι», «Meli kissouri», που παράγεται από τα άνθη ερείκης, σε συνδυασμό με τα αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά της περιοχής.

Τις περισσότερες φορές, ειδικά κατά τη φάση εγκατάστασης των ανεμογεννητριών, οι εταιρίες ενσωματώνουν τοπικά αιτήματα, προβάλλοντας ένα φιλικό κοινωνικό προφίλ. Εκεί συνήθως είναι που γίνεται η παρέμβαση διαφόρων τοπικών παραγόντων που στοχεύουν στην εξαγορά ενός τμήματος των κατοίκων, με σκοπό να εξαλειφθεί η αντίδραση της τοπικής κοινωνίας, αποκομίζοντας εξαιρετικά συχνά προσωπικά οφέλη. Ωστόσο οι σύγχρονοι όροι ζωής στις πόλεις και τα χωριά μας δεν περνούν μέσα από τις ελεημοσύνες, όπως είναι για παράδειγμα, η χορήγηση ζωοτροφών σε κάποιους κτηνοτρόφους ή και η απορρόφηση μέρους της παραγωγής μελιού από κάποιους μελισσοκόμους. Ακόμα και η χρηματοδότηση για την εκπόνηση μιας μελέτης ή και μια αναδάσωση δεν κοστίζει τίποτα στους κολοσσούς της ενέργειας. Η πείρα μας δίδαξε ότι τέτοιες παρεμβάσεις και υποσχέσεις στην ουσία στοχεύουν να μας ξεστρατίζουν από τις διεκδικήσεις μας και να ανοίγουν ένα δρόμο χωρίς εμπόδια στη φάση εγκατάστασης των έργων ΑΠΕ.

Για τους λόγους που προαναφέρθηκαν, οι μελισσοκόμοι της Νότιας Καρυστίας πραγματοποιούν διαμαρτυρίες που απευθύνονται προς όλους τους αρμόδιους κρατικούς φορείς, οι οποίοι φέρουν την ευθύνη να εξασφαλίσουν τις ανάγκες τους αλλά και τις ανάγκες όλου του πρωτογενούς τομέα παραγωγής και να νομοθετήσουν λήψη μέτρων προστασίας και αποζημιώσεις από τις ζημιές που προκαλούν οι εταιρίες κατά τη φάση κατασκευής των έργων τους και σε βάθος χρόνου έως ότου η φύση να αποκαταστήσει τις απώλειες της.

Διεκδικούμε:

- Λήψη κρατικών μέτρων για την προστασία της μελισσοκομίας και όλου του πρωτογενούς τομέα παραγωγής, από τις εργασίες εγκατάστασης και λειτουργίας αιολικών σταθμών, συσσωρευτών ενέργειας, φωτοβολταϊκών σταθμών και διαφόρων συνοδών έργων και την κάλυψη της απώλειας του εισοδήματός μας με νομοθετική ρύθμιση, που θα καθορίζει άμεσες αποζημιώσεις, στο 100%, για ζημιές που προκλήθηκαν και προκαλούνται από την εγκατάσταση και την λειτουργία ΑΠΕ σε ζωικό κεφάλαιο, εγκαταστάσεις, υποδομές και παραγωγή, όσο και καθορισμό αποζημιώσεων σε βάθος χρόνου, έως ότου ανακάμψει η φύση από τις καταστροφές.
- Υπογειοποίηση των εναέριων γραμμών μεταφοράς ρεύματος προς αποφυγή των καταστροφικών πυρκαγιών καθώς και την ενίσχυση της Δασικής και Πυροσβεστικής Υπηρεσίας με μόνιμο ειδικευμένο και επιστημονικό προσωπικό και με κατάλληλο εξοπλισμό, ώστε να προστατεύεται η ζωή και η περιουσία μας.
- Άμεση λήψη κρατικών μέτρων αντιπλημμυρικής και αντιπυρικής προστασίας, για την αποφυγή επιπρόσθετων καταστροφών στην είδη βεβαρημένη κατάσταση.
- Πραγματοποίηση από δημόσιο φορέα, Συνολικής Περιβαλλοντικής Μελέτης για όλους τους εγκατεστημένους αιολικούς σταθμούς στην περιφέρεια του Δήμου Καρύστου, με σκοπό την ολοκληρωμένη αποτύπωση των συνεπειών τους στο περιβάλλον, την υγεία και τις επαγγελματικές δραστηριότητες των κατοίκων.
- Αποκατάσταση της κατεστραμμένης μελισσοκομικής χλωρίδας με μελισσοκομικά φυτά, βάση ουσιαστικών επιστημονικών μελετών για την τοπική χλωρίδα.
- Νομοθετική ρύθμιση που θα επιβάλει στις εταιρείες ΑΠΕ να αποσύρουν όλες τις εγκαταστάσεις τους μετά το πέρας της λειτουργίας τους καθώς και την άμεση παύση κάθε αδειοδοτικής διαδικασίας για αιολικούς σταθμούς και άλλες βιομηχανικού τύπου ΑΠΕ, από κάθε αδειοδοτούσα αρχή και το ΣΤΕ, σε όλη την έκταση του Δήμου Καρύστου λόγω του υπερκορεσμού.

- Αποζημιώσεις στο 100% της ζημιάς από φυσικές καταστροφές και νόσους σε παραγωγή και μελισσοκομικό κεφάλαιο. Αλλαγή του κανονισμού του ΕΛΓΑ, αύξηση της κρατικής χρηματοδότησής του και μείωση των εισφορών που καταβάλουν οι αγρότες.

- Μείωση του κόστους παραγωγής με αφορολόγητο πετρέλαιο και πλαφόν στην τιμή του ρεύματος 7 λεπτά/κιλοβατώρα.

Οι μελισσοκόμοι της Νότια Καρυστίας, με ομόφωνη απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Συλλόγου μας, δηλώνουμε ότι θα συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε έως τη δικαίωση των αιτημάτων μας και εν τέλει την επιβίωσή μας.

Στηριζόμαστε στις κινητοποιήσεις μας, στην οργάνωσή μας στο σύλλογό μας, στον τοπικό συντονισμό με άλλους φορείς, αγροτικούς συλλόγους κλπ, στις παρεμβάσεις μας και μέσω της Ομοσπονδίας Μελισσοκομικών Συλλόγων Ελλάδος ώστε τα δίκαια αιτήματά μας να αποτελέσουν μέρος της ατζέντας των διεκδικήσεων σε πανελλαδικό επίπεδο και ελπίζουμε να αποτελέσουν παράδειγμα για την πρόληψη παρόμοιων προβλημάτων που έχουν προκύψει ή θα προκύψουν και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας.

Εκ μέρους του ΔΣ του Μελισσοκομικού Συλλόγου Καρύστου «Δημήτρης Ρήγας» σας υποβάλλουμε τις ευχαριστίες μας και είμαστε στη διάθεσή σας για περαιτέρω ανάπτυξη του θέματος.

Με εκτίμηση,
Το ΔΣ